

Protokoll fört vid pleniföredragning

Finansavdelningen

Budget- och finansieringsbyrån, F1a

Närvarande
VT, HJ, RH, AH-J, AH

Frånvarande
FK, CW

Justerat
Omedelbart

Ordförande
Lantråd
Veronica Thörnroos

Föredragande
Minister
Roger Höglund

Protokollförare
Finanschef
Conny Nyholm

Nr 7

Anhållan om tillskott under exceptionella förhållanden
med anledning av Covid-19-pandemins inverkan år 2021

ÅLR 2022/10121

10 F1a

Beslut

Landskapsregeringen beslöt att anhålla om tillskott under exceptionella förhållanden enligt 51 § självstyrelselagen för Åland (ÅFS 1991:71) **enligt bilaga 1, F122P05**.

Hänvisning

Ålandsdelegationen

Statens Ämbetsverk

PB 58

AX-22101 MARIEHAMN

Kontaktperson

Finanschef Conny Nyholm

Ärende

Anhållan om tillskott under exceptionella förhållanden med anledning av Covid-19-pandemins inverkan år 2021

Anhållan

Ålands landskapsregering anhåller om tillskott under exceptionella förhållanden i enlighet med 51 § 1 mom. 1 punkten självstyrelselagen (1991:71) för Åland för att undanröja sådana väsentliga rubbningar i samhällsekonomin som särskilt drabbar landskapet Åland.

Genom ÅFS 2020/33 och FFS 98/2020 ändrades bestämmelserna om särskilt bidrag i 51 § i självstyrelselagen för Åland till dess nuvarande lydelse. Denna ändring av självstyrelselagen trädde i kraft den 1 januari 2021. De kostnader som Ålands landskapsregering haft till följd av pandemin och som denna anhållan gäller uppstod under år 2021. Den nuvarande lydelsen av 51 § självstyrelselagen blir tillämplig på den aktuella anhållan, vilket även Ålandsdelegationen har konstaterat i sitt beslut om särskilt bidrag med anledning av Covid-19-pandemins inverkan 2020.

Ålandsdelegationen fattade den 21 juli 2022 beslut om att bevilja landskapsregeringen ett särskilt bidrag till förhindrande och undanröjande av de väsentliga rubbningar i samhällsekonomin som särskilt drabbade landskapet Åland under år 2020.

Landskapsregeringen konstaterar att Covid-19-pandemin fortsättningsvis särskilt rubbat den åländska samhällsekonomin även under år 2021. Landskapsregeringen redogör nedan för konsekvenserna av pandemin för det åländska samhället och de kostnader som pandemin medfört för landskapet och som inte kompenseras på annat sätt genom statliga åtgärder. Den åländska ekonomin började under år 2021 återhämta sig men vägen tillbaka är lång då BNP föll med ca 15 procent år 2020. Jämfört med den finländska ekonomin i övrigt har således den åländska ekonomin haft svårt att komma i gång då en stor del av året omgärdades av reserestriktioner införda med anledning av pandemin som hårt slog mot den åländska passagerarsjöfarten och turismen samt vissa branscher knutna till sjöfartsklustret. Preliminära siffror visar att Ålands BNP steg med sju procent år 2021 jämfört med år 2020. BNP-volymtillväxten för Åland var emellertid under år 2020 minus

15 procent jämfört med en BNP-volymtillväxt om minus 2,3 procent i övriga Finland. Åland har således haft svårt att återhämta sig från det stora BNP-tappet under år 2020 och åtgärder har därför vidtagits även under 2021 för att hantera de väsentliga rubbningarna av samhällsekonomin som Covid-19-pandemin medfört.

Landskapsregeringen anhåller med hänvisning till det ovan angivna om ett tillskott under exceptionella förhållanden uppgående till sammanlagt 6 110 177 euro.

Grunden för anhållan om tillskott under exceptionella förhållanden

Ålands landskapsregering anhåller om tillskott under exceptionella förhållanden i enlighet med 51 § 1 mom. 1 punkten självstyrelselagen för Åland. Enligt bestämmelsen ska landskapet beviljas statsmedel för att undanröja sådana väsentliga rubbningar i samhällsekonomin som särskilt drabbar landskapet. Enligt detaljmotiveringen till 51 § självstyrelselagen anges att grunderna är samma som för den tidigare bestämmelsen (RP 320/2018 rd s. 19):

”Paragrafens innehåll motsvarar nuvarande 51 § i vilken det föreskrivs om särskilda bidrag. I paragrafen är det fråga om statsbidrag som i vissa fall beviljas landskapet Åland. Tillskottet är vanligtvis av engångskaraktär. Namnet på detta förslås därför ändrat. De fall i vilka tillskott beviljas regleras i 1 mom. Grunderna är desamma som i nuvarande bestämmelse.”

Ålandsdelegationen fattade den 21 juli 2022 beslut om att bevilja landskapsregeringen ett särskilt bidrag efter Ålands landskapsregerings anhållan enligt 51 § självstyrelselagen för de kostnader som uppstått under år 2020. Enligt Ålandsdelegationens beslut var 51 § 1 punkten självstyrelselagen tillämplig på landskapsregeringens anhållan.

Ålandsdelegationen fann det styrkt att landskapet blivit föremål för väsentliga rubbningar i samhällsekonomin som särskilt drabbat landskapet samt att denna rubbning varit en följd av åtgärder som vidtagits utanför Åland.

Landskapsregeringen anför att samma förutsättningar legat till grund för omständigheterna som lett till de ökade kostnaderna för landskapet år 2021. Covid-19-pandemin har även år 2021 medfört väsentliga rubbningar i samhällsekonomin som särskilt drabbat landskapet enligt de beräkningar som visas nedan.

Enligt detaljmotiveringen till 51 § självstyrelselagen är tillskottet vanligtvis av engångskaraktär (RP 320/2018 rd s. 19). Enligt 51 § 2 mom. självstyrelselagen ska Ålands landskapsregering dock göra en framställning om tillskott hos Ålandsdelegationen senast

under året efter det kalenderår till vilket utgifterna hänför sig. Ålands landskapsregering har tolkat momentet så att utgifterna i en framställning om tillskott begränsas till ett kalenderår. I det nu aktuella fallet är det således fråga om en och samma grund för tillskott, medan utgifterna för den tillskottsgrundande händelsen sträcker sig över flera kalenderår.

Landskapsregeringen anhåller följaktligen om att de kostnader som landskapet fortsättningsvis haft med anledning av Covid-19-pandemin år 2021 och som inte kompensrats på annat sätt i sin helhet ersätts med stöd av denna anhållan.

Restriktioner och undantagsförhållanden under år 2021

Under år 2021 beslutade inrikesministeriet löpande om inreserestriktioner som begränsade inresandet till landet. Inreserestriktionerna gällde såväl den inre som den yttre gränskontrollen och medförde under vissa perioder ett totalt reseförbud. Undantagstillstånd utlystes på nytt den 1 mars 2021 och varade till den 27 april 2021. Inreserestriktionerna slopades slutligt den 8 maj 2022. Ålands landskapsregering konstaterar följaktligen att i likhet med år 2020 har rubbningarna i den åländska ekonomin varit en följd av åtgärder som vidtagits utanför Åland.

Till följd av åtgärder för att bekämpa pandemin vidtagna utanför Åland påverkades särskilt den åländska besöksnäringen och passagerarsjöfarten negativt även under år 2021. Exempelvis var passagerarsjötrafiken mellan Helsingfors och Åland starkt begränsad under första halvåret av år 2021 till följd av inställd trafik. Landskapet Åland har vidtagit åtgärder inom ramen för både självstyrelsens lagstiftningsbehörighet och förvaltningsbehörighet för att säkerställa dessa näringars överlevnad. Dessa åtgärder har medfört en viss återhämtning av den åländska ekonomin. Däremot visar de statistiska uppgifterna att den åländska ekonomin fortfarande påverkas av pandemins effekter och ekonomin har inte återhämtat sig i till nivåerna före pandemin eller stigit till högre nivåer som i övriga Finland. Att så är fallet beror till stora delar på att inreserestriktioner som fattades i riket påverkar den åländska ekonomin i större utsträckning än övriga Finlands ekonomi. Landskapsregeringen anser således att det är fråga om en ekonomisk recession som hotat landskapet Ålands vitala intressen. I detaljmotiveringen till den nya 51 § självstyrelselagen (RP 320/2018 rd, s. 19) anges exempel på situationer då landskapet ska beviljas tillskott:

”Enligt 1 mom. 1 punkten i paragrafen ska landskapet Åland beviljas tillskott av statsmedel i synnerhet till förhindrande eller undanröjande av sådana väsentliga rubbningar i samhällsekonomin som särskilt drabbar landskapet. Här handlar det till exempel om en ekonomisk recession som hotar landskapet Ålands vitala intressen. En sådan situation kan

uppstå exempelvis inom konjunktur känsliga branscher som är synnerligen viktiga för Ålands ekonomi, såsom vid en kraftig recession inom servicenäringar som är beroende av sjöfarten eller turismen."

Detta stöds även av detaljmotiveringen till 51 § 1 mom. 1 punkten självstyrelselagen för Åland (RP nr 73/1990 rd s. 90):

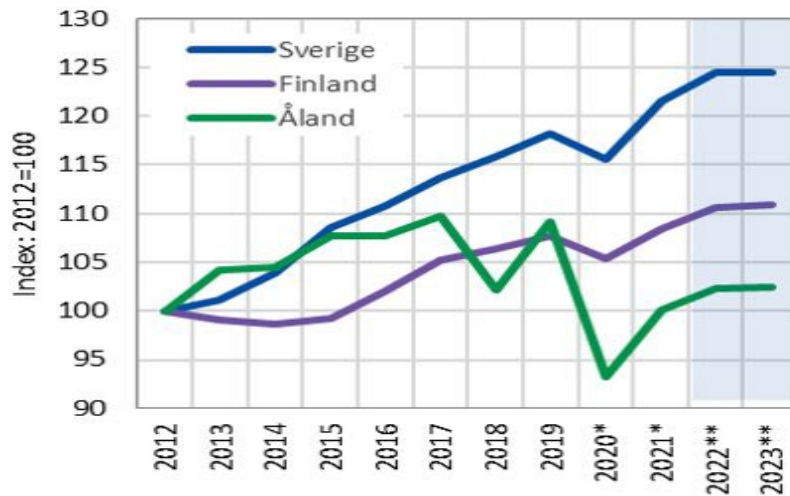
"Enligt 1 punkten utgår ett särskilt bidrag av statsmedel till landskapet till förhindrande eller undanröjande av väsentliga rubbningar i samhällsekonomin, vilka särskilt drabbar landskapet. Det är här fråga om en sådan ekonomisk tillbakagång att vitala samhällsfunktioner i landskapet hotas. En sådan situation kan uppstå t.ex. till följd av en kraftig nedgång inom konjunktur känsliga näringar såsom sjöfarten och de av turismen beroende servicenäringarna av vilka den åländska ekonomin är beroende i hög grad. Stadgandet förutsätter att rubbningarna är en följd av åtgärder som har vidtagits utanför Åland. Det är i så fall motiverat att landskapet erhåller kompensation i form av statsbidrag. Stadgandet bör även ses mot bakgrunden av att landskapet saknar möjligheter att bedriva en konsekvent egen näringspolitik, eftersom beskattningsrätten fortsättningsvis föreslås bli kvar hos riket."

Covid-19-pandemins ekonomiska konsekvenser på Åland

Enligt preliminära uppgifter i ÅSUB:s Ekonomiska översikt hösten 2022 beräknas BNP-tappet år 2020 till minus 15 procent. Preliminära beräkningar för 2021 visar en tillväxt om 7 procent jämfört med år 2020. Jämförelsevis sjönk Finlands BNP år 2020 enligt preliminära siffror med minus 2,3 procent och tillväxten var år 2021 preliminärt 3,5 procent. BNP för Åland år 2021 var volymmässigt på 2012 års nivå, medan BNP för Finland hade återhämtat sig till strax över 2019 års nivå. Ålands återhämtning ligger således fortsättningsvis efter Finland och Sverige.

Nästa år förväntas tillväxten stanna av i Finland, Sverige och på Åland. Enligt preliminära beräkningar i ÅSUB:s konjunkturindikatorstatistik har den genomsnittliga omsättningen i det privata näringslivet för 2021 ökat med 12 procent och lönesummans tillväxt var 1 procent. För år 2020 sjönk på Åland den genomsnittliga omsättningen i näringslivet med 21 procent och lönesumman minskade med nio procent jämfört med år 2019.

BNP-volymtillväxt 2012-2023 för Finland, Åland och Sverige. Volyminde, år 2012 = 100.

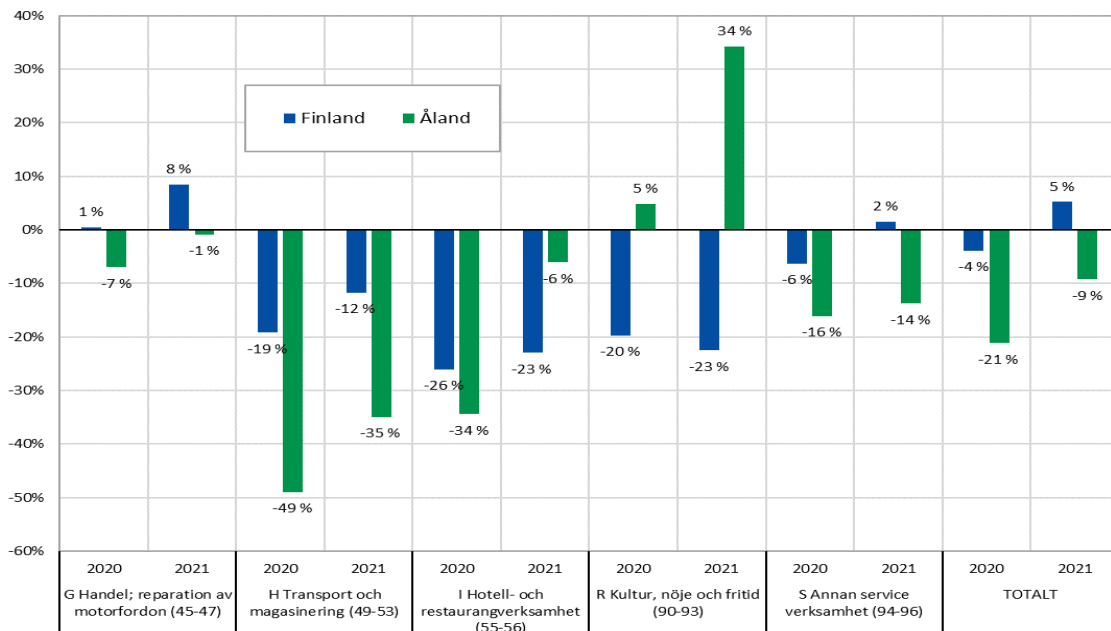

Källa: ÅSUBs ekonomiska översikt hösten 2022

*Preliminära beräkningar.

**Prognoser

Företagens omsättning år 2020 och 2021 i relation till omsättningen 2019, procent (utvalda branscher)

Källa: Statistikcentralen, ÅSUB

Den åländska turismen drabbades hårt av Covid-19-pandemin. Passagerarsjöfarten och besöksnäringen återhämtade sig en aning under år 2021. Inresandet till Åland 2021 ökade med cirka 30 procent från år 2020. Trots ökningen låg antalet inresande p.g.a. pandemin fortfarande 57 procent under nivån för 2019. Turismens årliga omsättningstillväxt uppskattas vara 21 procent 2021. Medan turismens omsättningstillväxt förbättrades något under 2021 låg omsättningen fortfarande cirka 31 procent under nivån för 2019. Antalet övernattningsnätter minskade med 36 procent jämfört med år 2019.

Inresande till Åland 2019–2021 efter avreseland och transportmedel

Avreseland Transportmedel	2019	2020	2021	Förändring 2019–2020		Förändring 2019–2021	
				Antal	Procent	Antal	Procent
Totalt	2 043 890	679 205	884 958	-1 364 685	-66,8	-1 158 932	-56,7
Från Finland, totalt	367 139	202 918	287 509	-164 221	-44,7	-79 630	-21,7
Skärgårdsfärjor	42 039	39 354	45 408	-2 685	-6,4	3 369	8,0
Övriga	325 100	163 564	242 101	-161 536	-49,7	-82 999	-25,5
Från Sverige, totalt	1 660 634	465 698	590 696	-1 194 936	-72,0	-1 069 938	-64,4
Kryssningar	700 215	147 663	131 417	-552 552	-78,9	-568 798	-81,2
Övriga	960 419	318 035	459 279	-642 384	-66,9	-501 140	-52,2
Från övriga länder	16 117	10 589	6 753	-5 528	-34,3	-9 364	-58,1

Källa: ÅSUB Turism

Förändring av övernattningsnätterna 2019-2020 och 2019-2021 efter typ av inkvarteringsanläggning och gästernas hemland, procent

Anläggningstyp	Förändring 2019-2020				Förändring 2019-2021			
	Totalt	Finland	Sverige	Övriga	Totalt	Finland	Sverige	Övriga
Totalt	-58,3	-18,9	-90,7	-75,2	-36,2	21,0	-80,8	-67,2
Hotell	-56,2	-26,5	-88,7	-70,4	-15,0	36,1	-69,4	-45,8
Gästhem/pensionat	-56,5	-19,5	-92,8	-72,3	-15,3	44,4	-72,0	-44,8
Stugbyar	-62,6	-3,1	-97,0	-79,8	-25,5	68,5	-75,8	-59,5
Camping	-61,4	9,9	-88,1	-76,2	9,8	157,2	-45,4	-20,5

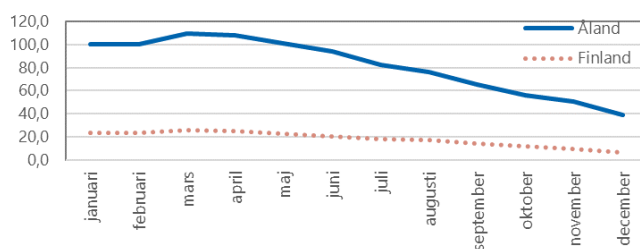
Källa: ÅSUB Turism

Det genomsnittliga relativa arbetslöshetsstalet för 2020 blev 9,5 procent. I fjol minskade arbetslösheten och det årsvisa medeltalet för 2021 var 6,8 procent. År 2021 var arbetslösheten som högst i mars då den var 9,5 procent, vilket sammanfaller med den tidsperiod då undantagstillstånd på nytt infördes i Finland och inreserestriktionerna skärptes. I genomsnitt utgjordes över hälften av fjolårets arbetslöshetsstal av långtidsarbetslösa. Detta belyser ytterligare pandemins återverkningar på arbetsmarknaden samt att det finns matchningsproblem på arbetsmarknaden. Ungdomsarbetslöshetsgradens årsmedeltal låg på 13,1 procent 2020. Årsnoteringen för

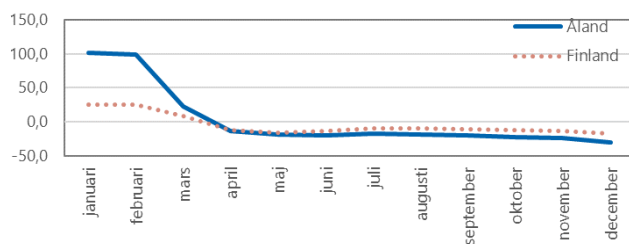
2021 blev 7,7 procent. Det genomsnittliga relativa arbetslöshetstalet för 2021 om 6,8 procent visar således tydligt att vidtagna åtgärder utanför Åland gjorde att arbetslösheten på Åland fortsatt under 2021 var historiskt högt jämfört med före pandemin, då det genomsnittliga relativa arbetslöshetstalet var 3,5 procent.

Den relativa utvecklingen av arbetslösheten och antalet permitterade under 2021 på Åland var också fortsättningsvis betydande jämfört med övriga Finland. Vid jämförelse mot före pandemin, d.v.s. år 2019, var förändringen av antalet arbets sökande 2021 avsevärt högre på Åland än motsvarande månad 2019. De månadsvisa förändringarna illustreras med nedanstående grafer.

Förändring av antalet arbets sökande på beräkningsdagen 2021 i procent jämfört med samma månad 2019

Förändring av antalet arbets sökande på beräkningsdagen 2021 i procent jämfört med samma månad 2020

Källa: 12t8 -- Arbets sökande enligt sysselsättningskod i slutet av månaden (1205), 2006M01-2022M09

Landskapsregeringens åtgärder med anledning av den ekonomiska nedgången år 2021

De merkostnader som ingår i föreliggande anhållan om tillskott under exceptionella förhållanden har i huvudsak budgeterats i grundbudgeten för Åland 2021 samt första, andra, tredje och fjärde tilläggen till budgeten för Åland 2021. Dessutom har kvarstående

reservationsanslag för coronarelaterade utgifter från i huvudsak andra tilläggsbudgeten till budgeten för Åland under 2020 använts.

Kostnaderna har bokföringsdatum från 1.1.2021 till och med 31.12.2021. Kostnaderna som är relaterade till pandemin och landskapsregeringens åtgärder för att minska de negativa effekterna i det åländska samhället har samlats upp med en särskild objektskod i bokföringen. Vid beredningen av föreliggande bilaga har det noterats vissa poster som saknat den särskilda objektskoden, där sådana kostnader ingår nämns det separat. Beloppet för ökningen av arbetslöshetsersättningar som ingår i anhållan har kalkylerats schablonmässigt enligt förklaring vid berörd post och metoden är den samma som i bilagan till anhållan om särskilt bidrag för covid-19 relaterade kostnader år 2020.

Kostnaderna, som närmare specificeras i bilagan, kan huvudsakligen grupperas utgående från följande:

- Verksamhetskostnader såsom personalkostnader, inköp av tjänster, material och övriga verksamhetskostnader; samt
- Understöd till näringslivet, tredje sektorn och kommunerna på Åland.

De totala merkostnaderna som landskapet vållades under 2021 och som redovisas i bilagan till anhållan om tillskott under exceptionella förhållanden uppgår till 6 110 177 euro och kan sammanfattas enligt den nedanstående tabellen. De enskilda posterna förklaras närmare i bilagan.

Verksamhetskostnader	Kostnad i euro
Arbetslöshet	
Administration och utbetalning	167 425
Ledningscentral och informationstelefon	67 630
Understöd	
Näringslivet och anknutna organisationer:	
Turismens främjande	50 000
Tillfälligt likviditetsstöd	1 364 288
Företagsrådgivning och innovationsstöd	114 078
Kommunala sektorn	1 192 186
Arbetslöshet:	
Arbetslöshetsunderstöd	3 100 000
Studiestöd	54 570
Merkostnader sammanlagt ovanstående	6 110 177

Med hänvisning till det ovanstående anhåller landskapsregeringen om att Ålandsdelegationen ska bevilja ett tillskott under exceptionella förhållanden om 6 110 177 euro för att täcka sådana kostnader som föranletts av Covid-19-pandemin under 2021.

Lantråd

Veronica Thörnroos

Minister

Roger Höglund

BILAGA

Specifikation avseende kostnader som föranletts av Covid-19-pandemin år 2021

FÖR KÄNNEDOM

Ålands lagting, info@lagtinget.ax

Finansminister Annika Saarikko, annika.saarikko@gov.fi

Ålandsminister Thomas Blomqvist, thomas.blomqvist@gov.fi

Riksdagsledamot Mats Löfström, mats.lofstrom@riksdagen.fi

Statsrådets kansli, registratorskontoret.srk@gov.fi

Finansministeriet, registratorskontoret.fm@gov.fi

Budgetråd Johanna Rosenlew-von Knorring, finansministeriet,
johanna.vonknorring@gov.fi

Statssekreterare Mikaela Nylander, justitieministeriet,
mikaela.nylander@gov.fi

Ålands representant i Helsingfors Johan Ehn, johan.ehn@regeringen.ax

Specifikation avseende kostnader som föranletts av Covid-19-pandemin år 2021

BILAGA TILL ANHÅLLAN OM TILLSKOTT UNDER EXCEPTIONELLA FÖRHÅLLANDEN

Dnr: 2022/10121

Datum: 20.12.2022

PB 1060, AX-22111 Mariehamn

registrator@regeringen.ax

+358 18 25 000

www.regeringen.ax

Innehåll

Covid-19-relaterade kostnader	3
Totalkostnader	3
Avgränsning och förklaringar till beloppen som ingår i anhållan	3
Verksamhetskostnader	4
Arbetslöshet	4
Ledningscentral och informationstelefon	4
Understöd	5
Näringslivet och anknutna organisationer	5
Kommunala sektorn	6
Arbetslöshet	7

Covid-19-relaterade kostnader

Totalkostnader

De totala kostnaderna p.g.a. Covid-19-pandemin som landskapet vållades under 2021 och som redovisas i föreliggande bilaga till anhållan om tillskott under exceptionella förhållanden uppgår till 6.110.177 euro och kan sammanfattas enligt den nedanstående tabellen. De enskilda posterna förklaras närmare nedan i denna bilaga.

Verksamhetskostnader	Kostnad i euro
Arbetslöshet	
Administration och utbetalning	167 425
Ledningscentral och informationstelefon	67 630
Understöd	
Näringslivet och anknutna organisationer:	
Turismens främjande	50 000
Tillfälligt likviditetsstöd	1 364 288
Företagsrådgivning och innovationsstöd	114 078
Kommunala sektorn	1 192 186
Arbetslöshet:	
Arbetslöshetsunderstöd	3 100 000
Studiestöd	54 570
Merkostnader sammanlagt ovanstående	6 110 177

Avgränsning och förklaringar till beloppen som ingår i anhållan

De kostnader som ingår i föreliggande anhållan om tillskott under exceptionella förhållanden har i huvudsak budgeterats i [grundbudgeten för Åland 2021](#)¹ samt [första](#)², [andra](#)³, [tredje](#)⁴ och [fjärde](#)⁵ tilläggen till budgeten för Åland 2021. Dessutom har kvarstående reservationsanslag för coronarelaterade utgifter från i huvudsak [andra](#) tilläggsbudgeten till budgeten för Åland under 2020 använts.

Landskapsregeringen erhöll den 29 december 2021 ett understöd om 933.999 euro i enlighet med 10 § i statsrådets förordning (FFS 860/2021) om statsunderstöd för vissa kostnader som den offentliga social- och hälsovården orsakades 2021 på grund av covid-19-pandemin. Kostnader kopplade till detta understöd ingår inte i föreliggande bilaga.

I slutet av år 2021 erhöll landskapsregeringen ersättning för tillsynsuppgifter inom smittskyddet om 30.048 euro. Dessa kostnader ingår inte i föreliggande bilaga.

Social- och hälsovårdsministeriet har under 2021 och 2022 beviljat Ålands hälso- och sjukvård sammanlagt 4.953.490 i statsstöd för kostnader för offentlig social- och hälsovård orsakade av pandemin under perioden 1.1.2021 – 31.12.2021. Dessa kostnader ingår inte i föreliggande ansökan om tillskott under exceptionella förhållanden och därmed inte i denna bilaga.

Social- och hälsovårdsministeriet har i december 2022 beviljat Ålands hälso- och sjukvård statsstöd för kostnader för tryggheten av hälsosäkerheten vid gränserna under covid-19-pandemin om sammanlagt

¹ <https://www.lagtinget.ax/arenden/forslag-aland-budget-ar-2021-48266>

² <https://www.lagtinget.ax/arenden/forslag-forsta-tillaggsbudget-ar-2021-49132>

³ <https://www.lagtinget.ax/arenden/forslag-andra-tillaggsbudget-ar-2021-49708>

⁴ <https://www.lagtinget.ax/arenden/forslag-tredje-tillaggsbudget-ar-2021-50199>

⁵ <https://www.lagtinget.ax/arenden/forslag-fjarde-tillaggsbudget-ar-2021-50962>

742.883,30 euro för perioden 2.7.2021 – 30.6.2022. Dessa kostnader ingår inte i föreliggande ansökan om tillskott under exceptionella förhållanden och därmed inte i denna bilaga.

Beloppen för de kostnader som redovisas är exklusive moms.

Kostnaderna har bokföringsdatum från 1.1.2021 till och med 31.12.2021. Kostnaderna som är relaterade till pandemin och landskapsregeringens åtgärder för att minska de negativa effekterna i det åländska samhället har samlats upp med en särskild objektskod i bokföringen. Vid beredningen av föreliggande bilaga har det noterats vissa poster som saknat den särskilda objektskoden, där sådana kostnader ingår nämns det separat. Beloppet för ökningen av arbetslöshetsersättningar som ingår i anhållan har kalkylerats schablonmässigt enligt förklaring vid berörd post och metoden är den samma som i bilagan till anhållan om särskilt bidrag för covid-19 relaterade kostnader år 2020.

Bilagan innehåller ett flertal hyperlänkar till information som berör posterna i bilagan. Det rekommenderas att bilagan läses i digital form för att enklast nå tilläggsinformationen.

Verksamhetskostnader

I detta avsnitt ingår olika typer av verksamhetskostnader så som personalkostnader, inköp av tjänster, material och övriga verksamhetskostnader.

Arbetslöshet

Till följd av pandemin och de restriktioner som gällde sommaren 2021 finansierade landskapsregeringen sommarpraktikantplatser för ungdomar. Kostnaderna för detta finansierades med "React-EU"-medel från Europeiska socialfonden och EU:s andel var 100 %, varför inga kostnader för detta ingår i föreliggande anhållan.

Även under 2021 var antalet arbetslösa och permitterade avsevärt högre än före pandemin och därmed även antalet ansökningar om arbetslöshetsunderstöd. För att administrera och betala ut arbetslöshetsunderstöden krävdes även under år 2021 personalförstärkningar inom förvaltningen. De ökade personalkostnaderna inklusive sociala påslagen relaterade till personalförstärkningarna uppgick till sammanlagt 167.424,78 euro enligt nedanstående fördelning:

Merkostnader administration totalt	
Finansavdelningen, lönekontoret	56 653,05
Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet	110 771,73
Totalt	167 424,78

Kostnaderna belastade moment 30010 och 86000.

Ledningscentral och informationstelefon

Ledningscentralen bildades för att centrera information rörande pandemin och på detta sätt snabbt få beslutsunderlag samt en tydlighet vad gäller kommunikationen till den åländska befolkningen.

Motsvarande procedur gäller i alla beredskapssituationer. Det speciella i detta fall är att enligt 30 § 9 punkten självstyrelselagen för Åland så har landskapet Åland full förvaltningsbehörighet rörande smittosamma sjukdomar hos människor. Detta oaktat har inte, före det blev ett faktum, strukturer för att hantera denna förvaltningsbehörighet byggts upp för krissituationer. Organisationen kring infotelefonen byggdes upp av samma orsak. Enda sättet att få en tydlighet och trygghet i samhället i krissituationer är att skapa en kanal där tydlig och korrekt information kan ges.

För upprätthållande av ledningscentral och [informationstelefon](#)⁶ under 2021 uppstod merkostnader för övertids-, jour- och beredskapsersättningar inklusive pensionsavgift och sociala kostnader om sammanlagt 67.630,33 euro. Berörd personals ordinarie månadslön ingår inte i beloppet, utan endast de nämnda merkostnaderna:

Kostnaderna har belastat följande budgetmoment:

Ledningscentralen personalkostnader totalt	
21010 Regeringskansliet, verksamhet	53 521,69
26000 Regeringen övriga kostnader	72,79
30010 Finans, verksamhet	2 717,11
50010 Utb och kultur, verksamhet	11 318,74
Totalsumma	67 630,33

Understöd

I detta avsnitt ingår olika typer av överföringskostnader såsom bidrag till näringslivet, tredje sektorn och kommunerna på Åland.

Näringslivet och anknutna organisationer

Sammanlagda understöden till näringslivet och anslutna organisationer framgår av tabellen nedan (belastat budgetmoment 26099 och 61000):

Konto	Summa
570302 Understöd för turismens främja	50 000,00
570312 Extraordinärt företagsstöd	1 364 288,00
570313 Rådgiv o innov stöd	114 077,92
Sammanlagt	1 528 365,92

Extra marknadsföringsmedel **för turismens främjande** om 50.000 euro beviljades till Mariehamns stad för driften av Tall Ships Races organisationen till följd av bortfall av sponsorer på grund av konsekvenserna av covid-19-pandemin, se [beslut nr 20](#)⁷ fattat 1.7.2020. Beloppet betalades ut under år 2021 och påfördes anslag som togs upp i [tredje tillägget till Ålands budget för år 2021](#)⁸, moment 26099.

Landskapsregeringen fattade beslut om [principer för tillfälligt likviditetsstöd](#)⁹ 24.3.2020 samt [principer om tillfälligt utökad likviditetsstöd](#)¹⁰ 15.5.2020 och för [tilläggsstöd på logiverksamhet](#) 29.1.2021. [Extraordinärt företagsstöd](#)¹¹ med anledning av pandemin om sammanlagt 1.394.288 euro beviljades under 2021.

Landskapsregeringen fattade under 2021 beslut om 50 stycken beviljanden till 47 unika mottagare av det

⁶ <https://www.regeringen.ax/nyheter/information-om-coronaviruset-covid-19>

⁷ https://www.regeringen.ax/sites/www.regeringen.ax/files/attachments/protocol/nr14-enskild-n1_4.pdf

⁸ <https://www.lagtinget.ax/dokument/budgetforslag-52020-2021-50170>

⁹

https://www.regeringen.ax/sites/www.regeringen.ax/files/attachments/page/likviditetsbidrag_lj_andrad_for_hemsidan.pdf

¹⁰

https://www.regeringen.ax/sites/www.regeringen.ax/files/attachments/page/likviditetsbidragsteg2ver7_till_hemsidan.pdf

¹¹ <https://www.regeringen.ax/naringsliv-foretagande/finansiering/covid-19>

tillfälliga respektive tillfälligt utökade likviditetsstödet. Hela det beviljade beloppet utbetalades till stödmottagarna under 2021.

Av de likviditetsstöd som beviljats och utbetalats under åren 2020 respektive 2021 har en del senare påförts operativprogrammet för Åland 2014-2020 så att finansiering från Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf) kunde nyttjas. Av de under 2020 och 2021 beviljade och utbetalda bidragen får landskapet 768.530 euro ersatt från Europeiska regionalfonden (50 % av det som påförts programmet). Av detta belopp avdrogs 738.530 euro i anhållan om särskilda bidrag för 2020 års kostnader, medan resterande 30.000 euro avdras i föreliggande anhållan. Beloppet för likviditetsstöd som ingår i anhållan om tillskott under exceptionella förhållanden kan sammanfattas enligt nedanstående tabell:

Vertyp/serie	PALLEV
Budgetansvar	61000 Näringslivets främjande
Summa av Belopp	
Konto	Summa
570307 Nationellt företagsstöd	3 000,00
570312 Extraordinärt företagsstöd	1 391 288,00
Totalsumma	1 394 288,00
Avdras finansiering från EU:s regionalfond	-30 000,00
Nettobelopp som ingår i bilagan	1 364 288,00

Landskapsregeringen fattade 9.4.2020 [beslut om resultatavtal för Företagarna på Åland r.f.](#)¹² om företagsrådgivningstjänster och innovationsstöd för att bistå företag som drabbats av effekterna av de restriktioner som införts p.g.a. pandemin. Under år 2021 beviljades och utbetalades sammanlagt 2 företag innovationsstöd till ett belopp om totalt 6.000 euro samt så utbetalades 8.077,92 euro till Företagarna på Åland r.f. Sammanlagt 14.077,92 euro i kostnader som ingår i denna bilaga.

Landskapsregeringen beviljade enligt [beslut 17.11.2020](#) ett bidrag om 100.000 euro genom resultatavtal med Ålands näringsliv r.f. för att finansiera extra företagsrådgivningstjänster riktat till företag som drabbats av effekterna av de restriktioner som införts på grund av coronaviruspandemin. Utbetalningar om sammanlagt 100.000 euro på basis av beslutet har verkställts 2021 och dessa kostnader är medräknade i föreliggande bilaga och anhållan om tillskott under exceptionella förhållanden.

Som ett led i landskapsregeringens åtgärder att stävja pandemins konsekvenser för näringslivet har landskapsregeringen förordat lånegarantier i enlighet med samarbetsavtal med statliga Finnvera Abp till 2 företag om sammanlagt 80.000 euro. Dessa garantier står landskapet ansvaret för till 50 procent.

Kommunala sektorn

Sammanlagda pandemirelaterade understöden till kommunerna framgår av tabellen nedan (belastat budgetmoment 41500 och 50200):

Konto	Summa
530001 LS-andel kommunal Socialvård	788 839,80
520003 LS-andel Grundskolorna, drift	403 345,90
Totalsumma	1 192 185,70

¹² https://www.regeringen.ax/sites/www.regeringen.ax/files/attachments/protocol/nr7-enskild-n1_3.pdf

Totalt betalades 1.192.185,70 euro till kommunerna under år 2021. Kostnaderna för dessa utbetalningar var inte märkta med coronakod i bokföringen och har därför tagits fram manuellt utgående från utanordningarna för oktober (konto 530001) respektive oktober-december (konto 520003). Utbetalningarna gjordes i stöd av Landskapslag ([2021:136](#))¹³ om temporär ändring av landskapslagen om landskapsandelar till kommunerna.

I Ålands andra tilläggsbudget för år 2021 ([BF 4/2020-2021](#))¹⁴ upptogs 1.195.000 euro för ökade landskapsandelar till kommunerna. Av lagförslag [24/2020-2021](#)¹⁵ om höjda landskapsandelar för år 2021 framgick bland annat att landskapsregeringen gör bedömningen att coronapandemin kommer att påverka den åländska ekonomin negativt under flera år. Trots att kommunerna ser ut att ha klarat sig bättre än väntat förra året, råder fortfarande ett synnerligen utmanande läge i det åländska samhället, såväl socialt som ekonomiskt. Utöver konsekvenserna av den ökade arbetslösheten kan också andra följder av de restriktioner som har rått under pandemin visa sig med fördröjning. Sådana följder kan exempelvis hänga samman med att en del elever har haft problem med distansundervisningen i grundskolan, att många äldre har upplevt en ökad isolering samt att nedstängningar och även distansarbete i en del fall kan ha förvärrat redan problematiska familjeförhållanden.

Med hänvisning till den osäkerhet som för närvarande råder kring den framtida utvecklingen och ovissheten när det gäller effekterna av pandemin, särskilt på de verksamhetsområden som kommunerna ansvarar för, föreslår landskapsregeringen att överföringarna till kommunerna under innevarande år höjs med 1,2 miljoner euro. Höjningen sker genom att de kostnadsbaserade landskapsandelarna för äldreomsorgen, den samordnade socialtjänsten samt grundskolan höjs. På det sättet stärks den kommunala sektorns resurser så att förutsättningarna förbättras när det gäller att hantera de olika problem som kan komma att uppstå till följd av pandemin.

De åländska kommunerna erhåller inte statsandelar så landskapsregeringen genomförde därför egna kompensationsåtgärder till de åländska kommunerna. Kommunerna på Åland erhöll inte heller statsunderstöd för covid-19 relaterade kostnader under år 2021.

Arbetslöshet

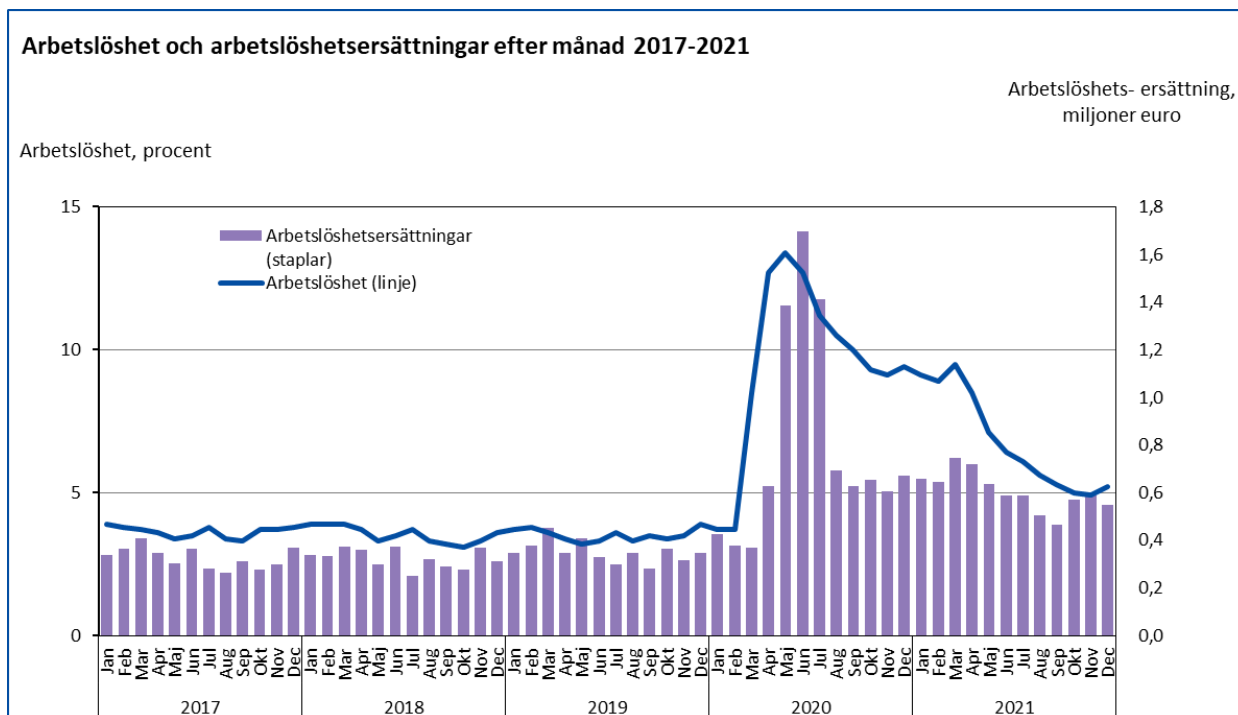
Arbetslöshetsunderstöd

Den relativa arbetslösheten ökade kraftigt från och med mars 2020 och de därmed förknippade kostnaderna för arbetslöshetsunderstöden ökade med cirka en månads eftersläpning från och med april 2020. Ännu under år 2021 var arbetslösheten och utbetalningarna av arbetslöshetsersättningar markant högre än före pandemin. Utvecklingen och ökningarna framgår av nedanstående graf:

¹³ https://www.regeringen.ax/sites/default/files/attachments/law/afs2021_nr136.pdf

¹⁴ <https://www.lagtinget.ax/arenden/forslag-andra-tillaggsbudget-ar-2021-49708>

¹⁵ <https://www.lagtinget.ax/dokument/lagforslag-242020-2021-49866>

Källa: ÅSUB och landskapsregeringens bokföring.

Landskapets kostnader i miljoner euro för arbetslöshetsersättningar per månad samt totalt för åren 2017 – 2021 framkommer av tabellen nedan:

	Konto	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Sammanlagt
År 2017	530306 Arbetslöshetsersättningar	-0,34	-0,37	-0,41	-0,35	-0,30	-0,37	-0,28	-0,26	-0,31	-0,28	-0,30	-0,37	-3,93
År 2018	530306 Arbetslöshetsersättningar	-0,34	-0,33	-0,37	-0,36	-0,30	-0,37	-0,25	-0,32	-0,29	-0,28	-0,37	-0,31	-3,90
År 2019	530306 Arbetslöshetsersättningar	-0,35	-0,38	-0,45	-0,35	-0,41	-0,33	-0,30	-0,35	-0,28	-0,36	-0,31	-0,34	-4,22
År 2020	530306 Arbetslöshetsersättningar	-0,42	-0,38	-0,37	-0,63	-1,39	-1,70	-1,41	-0,69	-0,63	-0,66	-0,60	-0,67	-9,55
År 2021	530306 Arbetslöshetsersättningar	-0,66	-0,64	-0,74	-0,72	-0,64	-0,59	-0,59	-0,51	-0,47	-0,57	-0,59	-0,55	-7,25

Källa: landskapsregeringens bokföring

Kostnaderna för arbetslöshetsunderstöden har varit relativt stabila under perioden januari 2017 – mars 2020, varefter de snabbt ökade. Av nedanstående tabell framkommer arbetslöshetsunderstöden i medeltal per månad för de enskilda åren 2017 – 2019 samt för hela tidsperioden januari 2017 – mars 2020. Mars 2020 kan ses som den sista "normala" månaden för utbetalningar eftersom utbetalningarna för arbetslöshetsunderstöden till följd av pandemirestriktioner ökade med cirka en månads eftersläpning.

Tidsperiod	Medeltal (miljoner euro)
Jan 2017 - mars 2020	-0,34
År 2017	-0,33
År 2018	-0,33
År 2019	-0,35

Månadskostnaderna för arbetslöshetsersättningar för perioden januari 2017 – mars 2020 har i genomsnitt varit 0,34 miljoner euro. I den konjunkturöversikt som ÅSUB tog fram under våren 2019 ([Rapport 2019:3](#)) framgick att prognosen för arbetslösheten 2020 såg relativt oförändrad ut: "Arbetslösheten väntas hållas på fjolårets nivå på 3,5 procent i år, för att nästa år (2020) stiga marginellt till 3,6 procent". Med

antagandet om en i stort oförändrad arbetslöshetsgrad samt den genomsnittliga månadskostnaden för arbetslöshetsunderstöden under perioden januari 2017 – mars 2020 kan det beräknas att totalkostnaden under 2020 skulle uppgått till i storleksordningen 4,22 miljoner euro utan pandemirestriktioner. Den beräknade merkostnaden under april till december 2020 på grund av den snabbt stigande arbetslösheten uppgick därmed till ca 5,33 miljoner euro. Enligt samma beräkningsmetod har merkostnaden för arbetslöshetsersättningar till följd av pandemin år 2021 kalkylerats till 3,18 miljoner euro. Kalkylerna för de två åren kan sammanfattas enligt nedanstående tabeller:

Kalkyl över merkostnad under år 2020 för arbetslöshetsunderstöd till följd av covid-19 och de restriktioner som infördes

(miljoner euro)		Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Sammanlagt
År 2020	530306 Arbetslöshetsersättningar	-0,42	-0,38	-0,37	-0,63	-1,39	-1,70	-1,41	-0,69	-0,63	-0,66	-0,60	-0,67	-9,55
	Kalkyl	-0,42	-0,38	-0,37	-0,34	-0,34	-0,34	-0,34	-0,34	-0,34	-0,34	-0,34	-0,34	-4,22
	Förändring	0,00	0,00	0,00	-0,29	-1,05	-1,36	-1,07	-0,35	-0,29	-0,32	-0,27	-0,33	-5,33

Kalkyl över merkostnad under år 2021 för arbetslöshetsunderstöd till följd av covid-19 och de restriktioner som infördes

(miljoner euro)		Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	Sammanlagt
År 2021	530306 Arbetslöshetsersättningar	-0,66	-0,64	-0,74	-0,72	-0,64	-0,59	-0,59	-0,51	-0,47	-0,57	-0,59	-0,55	-7,25
	Kalkyl	-0,34	-0,34	-0,34	-0,34	-0,34	-0,34	-0,34	-0,34	-0,34	-0,34	-0,34	-0,34	-4,07
	Förändring	-0,32	-0,30	-0,41	-0,38	-0,30	-0,25	-0,25	-0,17	-0,13	-0,23	-0,25	-0,21	-3,18

Utgående från ovan relaterade kalkyl för beräkningen av merkostnaderna för arbetslöshetsunderstöd till följd av ökad arbetslöshet på grund av pandemirestriktioner ingår i föreliggande anhållan om tillskott under exceptionella förhållanden en kalkylerad merkostnad om 3.100.000 euro.

Under 2021 antogs flera lagstiftningar kopplade till stödet för arbetslösa:

- Landskapslag ([2021:60](#))¹⁶ om ändring av 2 och 3 §§ landskapslagen om temporärt tilläggsstöd till arbetsgivare som har beviljats sysselsättningsstöd för anställning inom näringslivet
- Landskapslag ([2021:61](#))¹⁷ om ändring av 2 och 3 §§ landskapslagen om temporärt tilläggsstöd till arbetslösa för start av företagsverksamhet
- Landskapslag ([2021:62](#))¹⁸ om temporär ändring av landskapslagen om arbetsmarknadspolitisk verksamhet.

Studiestöd

Pandemin fick konsekvenser för samhället på många olika sätt. Bland annat påverkades möjligheterna att få ett arbete även under sommaren 2021 samt möjligheten att bedriva studier under sommarmånaderna juni, juli och augusti. För att underlätta förutsättningarna att bedriva studier även under sommaren 2021 ändrades studiestödsbestämmelserna temporärt, så att en uttrycklig bestämmelse intogs i lagen som anger att minimigränsen för att vara berättigad till studiestöd skulle vara 4 veckor. Samtidigt sänktes kravet på studiernas minimiomfattning från 13 veckor till 4 veckor. Med beaktande av den rådande ekonomiska situationen till följd av pandemin med förhöjd arbetslöshet bedömdes antalet personer som ansöker om studiestöd att öka. Samtidigt kommer antalet studerande under 18 år som har föräldrar inom inkomstspannet som berättigar till extra tillägg troligtvis att öka. Dessa studerandes ekonomiska situation behöver stärkas, varför landskapsregeringen föreslog ändringar i villkoren för extra tillägg för 17-åringar. Ändringarna gjordes genom:

- Landskapslag ([2021:50](#))¹⁹ om temporär ändring av landskapslagen om studiestöd

¹⁶ https://www.regeringen.ax/sites/default/files/attachments/law/afs2021_nr60.pdf

¹⁷ https://www.regeringen.ax/sites/default/files/attachments/law/afs2021_nr61.pdf

¹⁸ https://www.regeringen.ax/sites/default/files/attachments/law/afs2021_nr62.pdf

¹⁹ https://www.regeringen.ax/sites/default/files/attachments/law/afs2021_nr50.pdf

- Landskapslag [\(2021:55\)](#)²⁰ om ändring av landskapslagen om studiestöd

Genom dessa åtgärder beviljades studiestöd under sommarmånaderna till sammanlagt 74 studerande till en sammanlagd kostnad om 53.058 euro samt 8 studerande erhöll extra tillägg för 17-åringar till en kostnad om 1.512 euro. Kostnaderna för studiestöden enligt dessa lagstiftningar var inte märkta med coronakod och har därför tagits fram med hjälp av studiestödssystemet i efterhand.

²⁰ https://www.regeringen.ax/sites/default/files/attachments/law/afs2021_nr55.pdf